

Номгӯи

саволу ҷавобҳо доир ба муқовимат ба экстремизм ва терроризм, ки хангоми гузаронидани аттестатсияҳои хизматчиёни давлатӣ ва озмунҳо барои ишғоли мансабҳои холии мақомоти давлатӣ ҷиҳати истифода тавсия дода мешаванд (ба ҳолати 20 апрели соли 2022)

Савол: Мафҳуми «давлати дунявӣ» тибқи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон шарҳ дода шавад.

Ҷавоб: Давлати дунявӣ чунин давлатест, ки дар он ташкилотҳои динӣ аз давлат ҷудо буда, ҳеч як дину мазҳаб ҳатмӣ ё худ афзалиятнок ҳисобида намешавад. Давлати дунявӣ будани Тоҷикистон ва нишонаҳои он дар Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд.

Мувофиқи қасми якуми моддаи 1 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҷумҳурии Тоҷикистон давлати соҳибхитӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона эълон гардида, ин аркони давлатдорӣ асосҳои сохтори конститусионии Тоҷикистонро ташкил медиҳанд.

Нишонаҳои давлати дунявӣ будани Тоҷикистон дар моддаи 8 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар шудаанд.

Мувофиқи он дар Тоҷикистон ҳаёти ҷамъиятӣ дар асоси равияҳои гуногуни сиёсӣ ва мафкуравӣ инкишоф меёбад. Мафкураи ҳеч як ҳизб, иттиҳодияи ҷамъиятӣ, динӣ, ҳаракат ва гурӯҳе наметавонад ба ҳайси мафкураи давлатӣ эътироф шавад.

Иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва ҳизбҳои сиёсӣ дар доираи Конститутсия ва қонунҳо таъсис меёбанд ва амал меkunанд. Таъсиси ҳизбҳои сиёсии хусусияти динидошта манъ мебошад.

Иттиҳодияҳои динӣ аз давлат ҷудо буда, ба қорҳои давлатӣ мудохила карда наметавонанд.

Мувофиқи моддаи 100 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон шакли идораи ҷумҳурӣ, тамомияти арзӣ, моҳияти демократӣ, ҳуқуқбунёдӣ, дунявӣ ва иҷтимоии давлат тағйирнопазиранд.

Савол: Мафҳуми «давлати ягона» тибқи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон шарҳ дода шавад.

Ҷавоб: Давлати ягона (унитарӣ) чунин давлатест, ки қисмҳои ҳудуди он воҳидҳои маъмурию ҳудудӣ буда, дар он ягонагии ҳокимияти давлатӣ таъмин карда шуда, дорои як конститутсия, як низоми қонунгузорӣ, шаҳрвандии ягона, низоми ягонаи пул, сиёсати ягонаи қарз ва андоз, забон ва миллати ягона (титулӣ) буда, ҳудуди он тағйирнопазир мебошад.

Мувофиқи қисми якуми моддаи 1 Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҷумҳурии Тоҷикистон давлати соҳибхитӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона эълон гардида, ин аркони давлатдорӣ асосҳои сохтори конститусионии Тоҷикистонро ташкил медиҳанд.

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон давлати ягона будани Тоҷикистонро бо хусусиятҳои зерин муқаррар кардааст, аз ҷумла забони давлатии Тоҷикистон - забони тоҷикӣ (моддаи 2), рамзҳои давлатии Тоҷикистон – Парчам, Нишон ва Суруди Миллӣ (моддаи 3), шаҳрвандии

ягона - халқи Тоҷикистонро сарфи назар аз миллаташон шаҳрвандони Тоҷикистон ташкил менамоянд (моддаи 6), тағйирнопазирии ҳудуд - ҳудуди Тоҷикистон тақсимнашаванда ва дахлнопазир мебошад, Тоҷикистон аз Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳрҳо, ноҳияҳо, шаҳракҳо ва деҳаҳо иборат аст, соҳибхитиёрӣ, истиклолият ва тамомияти арзии Тоҷикистонро давлат таъмин менамояд, тарғиб ва амалиёти ҷудоиандозӣ, ки ягонагии давлатро ҳалалдор мекунад, манъ аст (моддаи 7), ягонагии ҳокимияти давлатӣ - ҳокимияти давлатӣ дар асоси таҷзияи он ба ҳокимияти қонунгузор, иҷроия ва судӣ амалӣ мегардад (моддаи 9).

Ҳамчунин давлати ягона дорои Қувваҳои Мусаллаҳи ягона мебошад.

Вобаста ба тобеият аз мақомоти марказӣ давлатҳои ягона – мутамарказ ва ғайримутамарказ мешаванд. Тоҷикистон давлати мутамаркази ягона буда, роҳбари мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз марказ таъин карда мешаванд.

Мувофиқи моддаи 100 Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон шакли идораи ҷумҳурӣ, тамомияти арзӣ, моҳияти демократӣ, ҳуқуқбунёдӣ, дунявӣ ва иҷтимоии давлат тағйирнопазиранд.

Савол: Санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ (қонунҳо) ва барномавӣ (концепсияҳо, стратегияҳо, барномаҳо) доир ба муқовимат ба экстремизм ва терроризм номбар карда шаванд.

Ҷавоб:

-Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 23 декабри соли 2021, №1808 «Дар бораи муқовимат ба терроризм» (То ин вақт Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 16 ноябри соли 1999, №845 «Дар бораи мубориза бар зидди терроризм» бо тағйиру иловаҳо аз 1.03.2005 №77, аз 12.05.2007 №246, аз 6.10.2008 №421, аз 01.08.2012 №879, аз 13.06.2013 №969, аз 27.11.2014 №1138, №1139, аз 25.12.2015 №1266 амал мекард);

-Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 январи соли 2020, №1655 «Дар бораи муқовимат ба экстремизм» (То ин вақт Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 8 декабри соли 2003, №69 «Дар бораи мубориза бар зидди экстремизм (ифротгарой)» бо тағйиру иловаҳо аз 5.03.2007 №226, аз 27.11.2014 №1146 амал мекард);

-Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон 25 марти соли 2011, №684 «Дар бораи муқовимат ба қонунгардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом» (бо тағйиру иловаҳо аз 13.06.2013 №967, №968, аз 26.07.2014 №1100, аз 24.02.2017 №1404, аз 17.05.2018 №1521);

-Концепсияи ягонаи Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба мубориза бар зидди терроризм ва экстремизм (ифротгарой), ки бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 марти соли 2006, №1717 тасдиқ карда шудааст;

-Стратегия оид ба муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025, ки бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 июни соли 2021, №187 тасдиқ карда шудааст.

Савол: Санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ вобаста ба муқовимат бо терроризм ва экстремизм, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, номбар карда шаванд.

Ҷавоб:

-Эълония дар бораи чораҳои рафъи терроризми байналмилалӣ, ки 9 декабри соли 1994 аз тарафи Ассамблеяи генералии СММ қабул гардидааст;

-Конвенсияи Шанхай оид ба мубориза бар зидди терроризм, ҷудоихоҳӣ ва экстремизм, ки 15 июни соли 2001 дар Шанхай ба имзо расида, бо қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 январи соли 2002, №513 тасдиқ (ратификатсия) карда шудааст;

-Конвенсияи Созмони ҳамкории Шанхай бар зидди терроризм, ки 16 июни соли 2009 дар Екатеринбург ба имзо расида, бо қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 16 феввали соли 2011, №313 тасдиқ (ратификатсия) карда шудааст;

-Созишнома дар бораи Гурӯҳи Евроосиё оид ба муқовимат ба қонунигардонии маблағҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда ва маблағгузориҳои терроризм, ки 16 июни соли 2011 дар Москва аз тарафи давлатҳои иштирокчиҳои ИДМ ба имзо расида, бо қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 19 январи соли 2012, №652 тасдиқ (ратификатсия) карда шудааст;

-Созишномаи давлатҳои иштирокчиҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил оид ба ҳамкорӣ дар таъминоти моддию техникаи мақомоти салоҳиятдори татбиқкунандаи мубориза бо терроризм ва дигар зуҳуроти зӯрварии экстремистӣ, ки 5 декабри соли 2012 дар Ашқобод ба имзо расида, бо қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22 январи соли 2014, №1413 тасдиқ (ратификатсия) карда шудааст;

-Созишнома оид ба мубодилаи иттилоот дар доираи Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил дар соҳаи мубориза бар зидди терроризм ва дигар зуҳуроти зӯрваронаи экстремизм, инчунин маблағгузориҳои онҳо, ки 3 ноябри соли 2017 дар Тошканд ба имзо расида, бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 15 декабри соли 2018, №585 тасдиқ карда шаванд;

-Шартномаи ҳамкории кишварҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил дар мубориза бо терроризм, ки 4 июни соли 1999 дар Минск ба имзо расида, бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 21 сентябри соли 2000, №370 тасдиқ карда шудааст;

-Конвенсияи байналмилалӣ оид ба муқобили терроризми бомбавӣ, ки 16 декабри соли 1997 аз тарафи Ассамблеяи генералии СММ қабул гардида, бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 ноябри соли 2000, №433 Ҷумҳурии Тоҷикистон ба он ҳамроҳ шудааст;

-Созишнома байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Туркия дар бораи ҳамкорӣ дар мубориза бо терроризми байналмилалӣ, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор ва моддаҳои психотропӣ ва ҷинояткориҳои муташаккил, ки 7 ноябри соли 2001 дар Душанбе ба имзо расида, бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 июни соли 2002, №227 тасдиқ карда шудааст.

Савол: Дар бораи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқовимат ба терроризм» маълумот пешниҳод карда шавад.

Ҷавоб: Қонуни мазкур 23 декабри соли 2021, №1808 қабул карда шуда, принципҳои асосии муқовимат ба терроризм, асосҳои ҳуқуқӣ ва ташкилии пешгирии терроризм ва мубориза бо он, роҳу усулҳои бартаараф намудани оқибатҳои амали террористиро бо мақсади таъмини бехатарии шахс, ҷамъият ва давлат, ҳифзи соҳибхитиёри, тамомияти арзӣ ва амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Қонуни зикргардида аз 12 боб, аз ҷумла боби 1 - «Муқаррароти умумӣ», боби 2 - «Асосҳои ташкилии муқовимат ба терроризм», боби 3 - «Муқовимати иттилоотӣ ба терроризм», боби 4 - «Ҷимояи объектҳо аз таҳдиди террористӣ», боби 5 - «Субъектҳои ба терроризм муқовиматкунанда», боби 6 - «Гузaronидани амалиёти зиддитеррористӣ», боби 7 - «Муқовимат ба маблағгузори фаъолияти террористӣ», боби 8 - «Ҷимояи ҳуқуқӣ ва иҷтимоии шахсоне, ки дар муқовимат ба терроризм иштирок мекунанд», боби 9 - «Хусусиятҳои ҷавобгари барои иштирок дар амал ва фаъолияти террористӣ», боби 10 - «Ҳамкори байналмилалӣ дар самти муқовимат ба терроризм», боби 11 - «Назорати амалигардонии фаъолият оид ба муқовимат ба терроризм», боби 12 - «Муқаррароти хотимаӣ» ва дар маҷмӯъ аз 46 модда иборат мебошад.

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои «амали терроризм», «амалиёти зиддитеррористӣ», «гурӯҳи террористӣ», «гаравгон», «муқовимат ба терроризм», «мубориза бо терроризм», «минтақаи гузaronидани амалиёти зиддитерроризм», «терроризм», «терроризми байналмилалӣ», «террорист», «ташкilotи террористӣ», «фаъолияти террористӣ», «фаъолияти террористии байналмилалӣ», «ҷиноятҳои дорои хусусияти террористӣ» муайян, субъектҳои бавосита бар зидди терроризм муборизабаранда ва дар муқовимат бо терроризм иштироккунанда номбар карда шуда, доираи ваколати онҳо муқаррар карда шудааст.

Савол: Мафҳумҳои «терроризм» ва «амалӣ террористӣ» шарҳ дода шаванд.

Ҷавоб: Терроризм – мафкураи зӯроварӣ ва таъсиррасонӣ ба қабули қарори мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шахрак ва деҳот ё созмонҳои байналмилалӣ, ки бо тарсонидани аҳоли ва ё дигар шаклҳои зӯроварии ғайриқонунӣ алоқаманд мебошад (Сарҳати 8 моддаи 1 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 23 декабри соли 2021, №1808 «Дар бораи муқовимат ба терроризм»).

Амалӣ террористӣ - бевосита содир намудани ҷиноятҳои дорои хусусияти террористӣ дар шакли ба гаравгон гирифтани ва ё боздошти намудани гаравгонҳо, рабудани одамоне, суиқасд ба ҳаёти арбоби давлатӣ ва ҷамъиятӣ, намояндагони гурӯҳҳои миллӣ, динӣ, мазҳабӣ, наҷодӣ, дигар гурӯҳҳои аҳоли, намояндагони давлатҳои хориҷӣ, созмонҳои байналмиллӣ, ғасб намудани зарар расонидани ва нобуд кардани иншооти давлатӣ ва ё ҷамъиятӣ, амалӣ кардани тарқиш, сӯхтор, тирпарронӣ, истифода намудани ва ё таҳдиди истифодаи тачҳизоти тарканди, моддаҳои радиоактивӣ,

биологӣ, тарканда, кимиёвӣ ва дигар маводи захролудкунанда, ғасб намудан, ҳай карда бурдани воситаҳои нақлиёти заминӣ, обӣ ва ҳавоӣ, ташкили бетартибӣ ва иғвои он дар ҷойҳои серодам ва ҷамъиятӣ, ҷойҳои маҳрум ва маҳдуд кардан аз озодӣ, ҷойҳои гузаронидани ҷорабиниҳои оммавӣ, расонидани зарар ба ҳаёт ё саломатии аҳоли, молу мулки шахсони воқеӣ ва ё ҳуқуқӣ бо роҳи содир карда садамаҳо, фоҷиаҳои техникӣ, паҳн кардани таҳдид бо дилхоҳ восита ва тарзу усулҳо, инчунин кирдорҳои дигари террористӣ, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофшудаи Тоҷикистон муқаррар шудаанд (Сарҳати 1 моддаи 1 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 23 декабри соли 2021, №1808 «Дар бораи муқовимат ба терроризм»).

Савол: Субъектҳои бевосита бар зидди терроризм муборизабаранда номбар карда шуда, доираи ваколатҳои онҳо дар ин самт шарҳ дода шаванд.

Ҷавоб: Мувофиқи моддаи 18 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқовимат ба терроризм» субъектҳои бевосита ба терроризм муқовиматкунанда меқомоти давлатии зерин мебошанд:

- Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Гвардияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва муҳофизати граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Ваколатҳои зерини субъектҳои муқовимат ба терроризм дар моддаи 19 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқовимат ба терроризм» пешбинӣ карда шудааст.

1. Субъекти асосии бевосита бар зидди терроризм муборизабаранда Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, он чунин ваколатҳо дорад:

1) ошкорсозӣ, огоҳонӣ, пешгирӣ ва қатъ намудани ҷиноятҳои дорои хусусияти террористӣ;

2) ошкорсозӣ, огоҳонӣ, пешгирӣ ва қатъ намудани фаъолияти террористии байналмилалӣ;

3) таъмини амнияти ташкилотҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа, қормандони ин ташкилотҳо ва аъзои оилаи онҳо бо тартиби муқаррарнамудаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;

4) таъмини амнияти объектҳои муҳофизати давлатӣ ва шахсони ҳифзшаванда;

5) ошкорсозӣ, огоҳонӣ, пешгирӣ ва қатъ кардани кӯшишҳои гузаштан аз Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби террористон;

6) пешгирии ҳолатҳои ба воситаи Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ғайриқонунӣ гузаронидани силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, маводи

тарканда, захрнок, радиоактивӣ ва ашӯҳои дигаре, ки бо мақсади террористӣ истифода шуданашон мумкин аст;

7) тартиб додани рӯйати шахсони бо терроризм алоқаманд;

8) бо тартиби муқарраргардида таҳия ва ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намудани лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар самти муқовимат ба терроризм;

9) пешниҳоди ахбор ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба ҳолати мубориза бар зидди терроризм;

10) ҳамоҳангсозии фаъолияти субъектҳои бевосита ба терроризм муқовиматкунанда;

11) ҷамъоварӣ, таҳлил ва ҷамъбаст намудани иттилоот оид ба ҳолат ва тамоюлҳои терроризм, аз ҷумла иттилооти аз субъектҳои бевосита ба терроризм муқовиматкунанда ба маҳзани мутамаркази байниидоравии маълумот доир ба масъалаҳои терроризм дохилшуда;

12) бо тартиби муқарраргардида пешниҳод намудани таклифҳо оид ба такмил додани қонунгузорӣ дар соҳаи муқовимат ба терроризм;

13) амалӣ гардонидани ваколатҳои дигари пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқовимат ба терроризмро тавассути ошкорсозӣ, огоҳонӣ, пешгирӣ ва қатъ намудани ҷиноятҳои дорои хусусияти террористӣ, ҷамъоварӣ, таҳлил ва коркарди маълумоти омории вобаста ба самти муқовимат ба терроризм, бақайдгирӣ ва баҳисобгирии ҷиноятҳои дорои хусусияти террористӣ ва шахсони ҷунин ҷиноятҳо содирнамуда амалӣ менамояд.

3. Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқовимат ба терроризмро ба воситаи назорати иҷроӣ қонунҳо дар самти муқовимат ба терроризм, ошкорсозӣ, огоҳонӣ, пешгирӣ ва тафтиши ҷиноятҳои дорои хусусияти террористӣ, дастгирии айбдоркунии давлатӣ дар судҳо, пешниҳоди аризаҳо ба суд оид ба террористӣ эътироф намудани ҳизбу ҳаракатҳо ва ташкилотҳо, ба роҳ мондани ҳамкории байналмилалӣ дар самти мазкур ва андешидани чораҳои дигар дар доираи ваколатҳояш амалӣ менамояд.

4. Вазорати муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон амнияти зиддитеррористии фазои ҳавоии Ҷумҳурии Тоҷикистонро таъмин намуда, дар мавридҳои зарурӣ ба мақомоти амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои тайёр ва гузаронидани амалиётҳои зиддитеррористӣ кӯмак мерасонад.

5. Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ваколатҳои муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба терроризм муқовимат менамояд.

6. Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ваколатҳои муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба терроризм муқовимат менамояд.

7. Гвардияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқовимат ба терроризмро тавассути иштирок дар таъмин намудани амнияти зиддитеррористии объектҳои муҳофизати давлатӣ ва ҳифзи шахсони

муҳофизатшаванда, инчунин, иштирок дар тайёр ва гузаронидани амалиётҳои зиддитеррористӣ амалӣ менамояд.

8. Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон якҷоя бо мақомоти амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва субъектҳои дигари ба терроризм муқовиматкунанда ҳангоми бартараф намудани оқибатҳои ҳолатҳои фавқулодда амнияти зиддитеррористии маҳалли қорҳои анҷомдиҳӣ ва садамаю барқароркуниро таъмин менамояд.

Савол: Субъектҳои дар муқовимат ба терроризм иштирокунанда номбар карда шуда, доираи вақолатҳои онҳо дар ин самт шарҳ дода шаванд.

Ҷавоб: Мувофиқи моддаи 20 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқовимат ба терроризм» субъектҳои дар муқовимат ба терроризм иштирокунанда Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати қорҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Хадамоти алоқаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон ва дигар мақомоти ҳокимияти иҷроия мебошанд, ки номгӯи онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Иштироки субъектҳои зикргардида дар муқовимат ба терроризм бо роҳҳои зерин амалӣ мешавад.

1) Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон - назорати фаъолияти оинномавии иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва ҳизбҳои сиёсӣ, ки бо тартиби муқарраргардида ба қайд гирифта шудаанд;

2) Вазорати қорҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон - гуфтушунид бо давлатҳои хориҷӣ ҳангоми ошқорсозӣ, огоҳонӣ, пешгирӣ ва қатъ намудани фаъолияти террористии байналмилалӣ ва шаклҳои дигаре, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян кардааст;

3) Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон - пешгирӣ намудани ҳолатҳои аз сарҳади гумрукӣ ғайриқонунӣ гузаронидани силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, маводи тарқанда, захрнок, радиоактивӣ ва дигар ашёҳое, ки мумкин аст ба мақсадҳои террористӣ истифода шаванд, инчунин мусоидат ба мақомоти амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар муқовимат ба фаъолияти террористии байналмилалӣ;

4) Бонки миллии Тоҷикистон - андешидани чораҳои муқовимат ба маблағгузориҳои терроризм мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом»;

5) Судҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар муқовимат ба терроризм бо шартҳо ва тартиби пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иштирок мекунад.

Савол: Дар бораи Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 маълумот пешниҳод карда шавад.

Ҷавоб: Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 июни соли 2021, №187 тасдиқ карда шуда, мақсадҳо, вазифаҳо ва самтҳои асосии сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи муқовимат ба экстремизм ва терроризмро муайян намуда, ба муттаҳид намудани тадбирҳои мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва созмонҳои байналмилалӣ дар ин самт равона шудааст.

Дар робита ба ин Нақшаи амал оид ба амалисозии Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 бо фармони мазкур тасдиқ шудааст, ки он аз 13 боб ва 55 банд иборат буда, барои таъмини иҷрои Нақшаи мазкур мақомоти давлатӣ, ташкилотҳои давлатии ҷумҳуриявӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар ҳамкорӣ бо ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва созмонҳои байналмилалӣ муваззаф гардидаанд.

Савол: Дар бораи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқовимат ба экстремизм» маълумот пешниҳод карда шавад.

Ҷавоб: Қонуни мазкур 2 январи соли 2020, №1655 қабул гардида, асосҳои ташкилӣ ва ҳуқуқии муқовимат ба экстремизмро бо мақсади ҳимояи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, асосҳои сохтори конститутсионӣ, таъмини соҳибхитӣ, тамомияти арзӣ ва амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Қонуни мазкур аз 6 боб, аз ҷумла боби 1 - «Муқаррароти умумӣ», боби 2 - «Асосҳои идоракунии муқовимат ба экстремизм», боби 3 - «Ҷораҳо дар самти муқовимат ба экстремизм», боби 4 - «Баҳисобгирии ташкилотҳои экстремистӣ ва шахсоне, ки барои фаъолияти экстремистӣ ба ҷавобгарӣ кашида ё маҳкум шудаанд, ҷавобгарӣ барои амалҳо дар фаъолияти экстремистӣ», боби 5 - «Ҳамкориҳои байналмилалӣ дар самти муқовимат ба экстремизм», боби 6 - «Муқаррароти хотимавӣ» ва дар маҷмӯъ аз 30 модда иборат мебошад.

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои «экстремизм», «фаъолияти экстремистӣ», «маблағгузориҳои экстремизм», «ташкilotи экстремистӣ», «маводи экстремистӣ», «ҳуччат» («ҳуччати экстремистӣ»), «муқовимат ба экстремизм», «ҷиноятҳои хусусияти экстремистидошта», «ҳуқуқвайронкунии маъмурии хусусияти экстремистидошта» муайян, субъектҳои муқовимат ба экстремизм ва дар муқовимат ба экстремизм иштироккунанда номбар карда шуда, доираи ваколати онҳо муқаррар карда шудаанд.

Савол: Мафҳумҳои «экстремизм» ва «сепаратизм» шарҳ дода шаванд.

Ҷавоб: Экстремизм - ифодаи мафкура ва фаъолияти экстремистие, ки барои бо роҳи зӯрварӣ ва амалҳои дигари зиддиқонунӣ ҳал намудани

масъалаҳои сиёсӣ, ҷамъиятӣ, иҷтимоӣ, миллӣ, наҷодӣ, маҳалгарой ва динӣ (мазҳабӣ) равона карда шудааст, мебошад (Сархати якуми моддаи 1 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 январи соли 2020, №1655 «Дар бораи муқовимат ба экстремизм»).

Экстремизм - ҳама гуна кирдоре, ки ба ғасби маҷбурии ҳокимият ё бо зӯрӣ нигоҳ доштани ҳокимият, инчунин ба таври маҷбури тағйир додани сохти консититутсионии давлат, таҷовуз ба амнияти ҷамъиятӣ, аз ҷумла ташкили фаъолияти ғайриқонунӣ нигаронида шудааст (Сархати 3 қисми 1 моддаи 1 Конвенсияи Шанхай оид ба мубориза бар зидди терроризм, ҷудоихоҳӣ ва экстремизм, ки 15 июни соли 2001 дар Шанхай ба имзо расидааст).

Сепаратизм - ҳама гуна кирдорест, ки ба вайрон кардани тамомияти арзии давлат, аз ҷумла ҷудо кардани як қисми қаламрави он ё пароканда кардани давлат, ки бо роҳи зӯрӣ, инчунин банақшагирӣ ва тайёрӣ ба ҷунин фаъолият, мусоидат ба амалисозии он, таҳриксозӣ ба он, ки бо қонунгузории миллӣ таъқиб карда мешавад, нигаронида шудааст (Сархати 2 қисми 1 моддаи 1 Конвенсияи Шанхай оид ба мубориза бар зидди терроризм, ҷудоихоҳӣ ва экстремизм, ки 15 июни соли 2001 дар Шанхай ба имзо расидааст).

Савол: Субъектҳои ба экстремизм бевосита муқовиматкунанда номбар карда шуда, доираи ваколатҳои онҳо дар ин самт шарҳ дода шаванд.

Ҷавоб: Мувофиқи моддаи 10 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқовимат ба экстремизм» субъектҳои ба экстремизм бевосита муқовиматкунанда мақомоти давлатии зерин мебошанд:

- Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Гвардияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Кумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Хадамоти алоқаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Бонки миллии Тоҷикистон.

Дар моддаи 11 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муқовимат ба экстремизм» салоҳияти зерини субъектҳои ба экстремизм бевосита муқовиматкунанда пешбинӣ шудааст.

1. Кумитаи давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм дорои ваколатҳои зерин мебошад:

-фаъолияти субъектҳои муқовимат ба экстремизмро дар самти ошкор ва пешгирии экстремизм ва рафъ намудани фаъолияти экстремистӣ ҳамоҳанг месозад;

-бо тартиби муқарраргардида ба Маҷлиси миллий ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи вазъи муқовимат ба экстремизм маълумот пешниҳод мекунад;

-лоиҳаҳои консепсия, стратегия ва барномаи давлатӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқиро дар самти муқовимат ба экстремизм мувофиқи тартиби муқарраргардида ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон чиҳати қабул ва тасдиқ пешниҳод менамояд;

-чиҳати огоҳонӣ, ошкор, пешгирӣ, рафъ ва қатъ намудани фаъолияти экстремистӣ, инчунин муайян ва тафтиши ҷинойтҳои хусусияти экстремистидошта чораҳо меандешад;

-кӯшишҳои убури ғайриқонунии сарҳади давлатиро аз ҷониби аъзои ташкилоти экстремистӣ пешгирӣ менамояд;

-ғайриқонунӣ аз сарҳади давлатӣ гузарондани маводи экстремистӣ ва ҳамчунин силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, маводи тарқанда, моддаҳои захрнок ва радиоактивiero, ки метавонанд дар фаъолияти экстремистӣ истифода гарданд, пешгирӣ мекунад;

-иттилоотро оид ба самти муқовимат ба экстремизм ҷамъоварӣ, таҳлил ва ҷамъбаст менамояд;

-бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳимоя ва амнияти шахсони дар муқовимат ба экстремизм ҳамкорикунандаро таъмин менамояд;

-ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ менамояд.

2. Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм дорои ваколатҳои зерин мебошад:

-чиҳати ошкор, огоҳонӣ, пешгирӣ, рафъ ва қатъ намудан, инчунин муайян ва тафтиши ҷинойтҳои хусусияти экстремистидошта чораҳо меандешад;

-маълумотҳои омориро оид ба самти муқовимат ба экстремизм ҷамъоварӣ, таҳлил ва коркард намуда, бақайдгирӣ ва баҳисобгирии ҷинойтҳои хусусияти экстремистидошта ва шахсони ҷунин ҷинойтҳо содирнамударо амалӣ менамояд;

-бо мақсади огоҳонӣ ва пешгирии амалҳои экстремистӣ корҳои тарғиботиву ташвиқотиро ба роҳ мемонад;

-бо тартиби аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида ҳимоя ва амнияти шахсони дар муқовимат ба экстремизм ҳамкорикунандаро таъмин менамояд;

-ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ менамояд.

3. Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм дорои ваколатҳои зерин мебошад:

-фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқро дар самти таҳқиқ ва тафтиши ҷиноятҳои вобаста ба экстремизм ҳамроҳанг менамояд;

-риояи дақиқ ва иҷрои яхелаи қонунҳоро дар самти муқовимат ба экстремизм назорат ва барои бартаарафсозии қонунвайронкуниҳо дар ин самт ҳуҷҷатҳои мавриди эътиноии прокурорӣ қабул менамояд;

-барои огоҳонӣ, ошкор, пешгирӣ, рафъ ва қатъ намудани фаъолияти экстремистӣ тадбирҳо меандешад ва тафтиши пешакии ҷиноятҳои хусусияти экстремистидоштаро анҷом медиҳад;

-дар судҳо айбдоркунии давлатиро оид ба парвандаҳои ҷиноятӣ хусусияти экстремистидошта таъмин менамояд;

-оид ба экстремистӣ эътироф намудани ташкилотҳо ба суд аризаҳо пешниҳод менамояд;

-дар самти муқовимат ба экстремизм ҳамкориҳои байналмилалӣ ҳуқуқиро амалӣ менамояд;

-якҷо бо Вазорати қорҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати дар сатҳи байналмилалӣ ва ё аз тарафи кишварҳои хориҷӣ экстремистӣ эътироф намудани ташкилотҳо, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон экстремистӣ эътироф шудаанд, чораҳои зарурӣ меандешад.

4. Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм дорои ваколатҳои зерин мебошад:

-назорати риояи оинномаи иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва ҳизбҳои сиёсиро амалӣ менамояд ва дар сурати ошкор гардидани аломатҳои экстремизм огоҳии хаттӣ медиҳад, инчунин тибқи тартиби пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои боздоштан ё қатъ намудани фаъолиятҳои чораҳо меандешад;

-оид ба ошкор, огоҳонӣ ва қатъ намудани фаъолияти экстремистӣ дар системаи иҷрои ҷазои ҷиноятӣ чораҳо меандешад.

5. Вазорати муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Гвардияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм дорои ваколатҳои зерин мебошанд:

-ба фаъолияти экстремистӣ, ки ба амнияти давлат хатар дорад, муқовимат мекунанд;

-иттилоотро оид ба самти муқовимат ба экстремизм ҷамъоварӣ намуда, ба мақомоти амнияти миллӣ пешниҳод менамоянд;

-бо мақсади огоҳонӣ ва пешгирӣ намудани амалҳои экстремистӣ миёни хизматчиёни ҳарбӣ қорҳои тарбиявӣ ва тарғиботиву ташвиқотиро ба роҳ мемонанд.

6. Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм дорои ваколатҳои зерин мебошад:

-ҷиҳати ошкор, пешгирӣ ва қатъ намудани фаъолияти экстремистӣ, инчунин таҳқиқ ва тафтиши ҳуқуқвайронкунӣ ва ҷиноятҳои хусусияти экстремистидошта чораҳо меандешад;

-иттилоотро оид ба самти муқовимат ба экстремизм ҷамъоварӣ намуда, ба мақомоти амнияти миллӣ пешниҳод менамояд.

7. Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм дорои ваколатҳои зерин мебошад:

-ҷиҳати ошкор, пешгирӣ ва қатъ намудани фаъолияти экстремистӣ, инчунин таҳқиқ ва тафтиши ҳуқуқвайронкунӣ ва ҷиноятҳои хусусияти экстремистидошта чораҳо меандешад;

-иттилоотро оид ба самти муқовимат ба экстремизм ҷамъоварӣ намуда, ба мақомоти амнияти миллӣ пешниҳод менамояд.

8. Кумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм дорои ваколатҳои зерин мебошад:

-фаъолияти иттиҳодияҳои динии дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалкунандаро омӯхта, таҳлил менамояд;

-фаъолияти иттиҳодияҳои диние, ки бе бақайдгирӣ амал менамоянд, ошкор ва огоҳ мекунад, масъалаҳои вайронкунии талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи озодии виҷдон ва иттиҳодияҳои динӣ»-ро баррасӣ намуда, огоҳӣ медиҳад ва оид ба қатъ ва манъ намудани фаъолияти иттиҳодияҳои динӣ, ки Қонуни мазкурро вайрон кардаанд, ба суд ариза пешниҳод менамояд;

-масъалаҳои гирифтани таълимоти динӣ дар дохил ва хориҷи кишварро бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф ва илм ба танзим медарорад;

-чорабиниҳои иттилоотию таблиғотӣ, аз ҷумла экспертизаи давлатии диншиносӣ мегузаронад.

9. Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм дорои ваколатҳои зерин мебошад:

-масъалаи тарбияи ҷавонон, аз ҷумла тарбия дар рӯҳияи худшиносии миллӣ, ватандӯстӣ, эҳтиром ба рамзҳои давлатӣ, масъулияти шаҳрвандӣ, иштироки онҳо дар рушди фарҳанги миллӣ ва забони давлатиро баррасӣ менамояд;

-тарғибу ташвиқи идеологияи экстремизмро дар байни ҷавонон пешгирӣ мекунад;

-таъмини иштироки ҷавонон дар рушди ҷомеа ва ҳалли масъалаҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ, сиёсӣ ва фарҳангӣ, инчунин ба ҳаёти ҷомеа фаъолона ҷалб намудани онҳоро таъмин менамояд.

10. Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқовимат ба экстремизмро ба воситаи пешгирии аз сарҳади гумрукӣ гузарондани маводи экстремистӣ, силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, маводи тарканда, моддаҳои захрнок, инчунин адабиёт, варақа, маводи видео ва аудиоии мазмуни экстремистидошта амалӣ мегардонад.

11. Хадамоти алоқаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм дорои ваколатҳои зерин мебошад:

-чиҳати таъмини амнияти иттилоотӣ тамоми шабакаҳои интернетӣ ва сомонаҳои иҷтимоиро таҳти назорат қарор медиҳад;

-дар сурати ошкор кардани маводи хусусияти экстремистидошта иттилооти мазкурро ба мақомоти амнияти миллӣ ва мақомоти дигари ҳифзи ҳуқуқ вобаста ба салоҳияти онҳо пешниҳод менамояд;

-аз рӯи тамоми хизматрасониҳои алоқа тариқи шабакаи интернет, аз ҷумла сомонаҳои иҷтимоӣ мониторинг гузаронда, дар сурати зарурати пешгирӣ намудани фаъолияти экстремистӣ шабакаҳои зикршударо маҳдуд ё боз медорад;

-дар самти пешгирӣ намудани муқовимат ба экстремизм бо мақомоти дахлдори давлатӣ ҳамкорӣ менамояд;

-ҳангоми ба вучуд омадани ҳолатҳои фавқулода (амалиётҳои ҷангӣ, террористӣ, экстремистӣ ва офатҳои табиӣ), ки ба амнияти давлат хатардоранд, барои истифодаи афзалиятнок, маҳдуд ва боз доштани тамоми хизматрасониҳои алоқаи барқӣ, шабакаҳои иҷтимоӣ ва намудҳои дигари алоқа, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ, ҳуқуқ дорад;

-шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии амаликунандаи фаъолияти хизматрасонии алоқа, аз ҷумла интернет-провайдерҳоро уҳдадор менамояд, ки нигоҳдориҳои иттилооти хусусияти экстремистидоштаро дар муҳлати то 6 моҳ дар серверҳояшон таъмин намояд.

12. Бонки миллии Тоҷикистон татбиқи чорабиниҳо вобаста ба муқовимат ба маблағгузориҳои экстремизмро ба роҳ мемонад.

13. Субъектҳои, ки дар доираи ваколатҳои худ ба экстремизм бевосита муқовимат мекунанд, дорои ваколатҳои зерин мебошанд:

-дар таҳия ва такмили лоиҳаҳои концепсия, стратегия, барномаҳои давлатӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар самти муқовимат ба экстремизм иштирок менамоянд;

-дар самти муқовимат ба экстремизм санадҳои меъёрии ҳуқуқии зерқонунӣ қабул менамоянд;

-корҳои фаҳмондадиҳиро дар байни аҳоли ва муҳочирони меҳнатӣ дар хориҷи кишвар роҳандозӣ менамоянд;

-ҳамкориҳои байналмилалӣ ва минтақавиро дар самти муқовимат ба экстремизм ба роҳ мемонанд;

-ваколатҳои дигари пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ менамоянд.

Савол: Субъектҳои дар муқовимат ба экстремизм иштироккунанда номбар карда шуда, доираи ваколатҳои онҳо дар ин самт шарҳ дода шавад.

Ҷавоб: Мувофиқи моддаи 12 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 январи соли 2020, №1655 «Дар бораи муқовимат ба экстремизм» субъектҳои, ки дар муқовимат ба экстремизм иштирок менамоянд, мақомоти давлатии зерин мебошанд:

-Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-Вазорати меҳнат, муҳочират ва шугли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-Кумитаи ҳолатҳои фавқулода ва муҳофизати граждони назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-Кумитаи қор бо қонун ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-маҳомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва маҳомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот.

Мувофиқи моддаи 13 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 январи соли 2020, №1655 «Дар бораи муқовимат ба экстремизм» субъектҳои дар муқовимат ба экстремизм иштироккунанда доираи салоҳияти зерин мебошанд:

1. Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот барномаҳои тарбиявӣ ва санадҳои меъёрии дар самти тақмили маърифати ҳуқуқӣ қабулгардидаро бо мақсади расондани таъсир ба шури наврасону ҷавонон ҷиҳати роҳ наодани ҷалби онҳо ба ташкилотҳои экстремистӣ ва риояи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.

2. Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисобгирии муҳоҷирати меҳнатии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хориҷ ва бозгашт аз хориҷаро амалӣ менамояд, дар якҷоягӣ бо намоёндагҳои дипломатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа барои таъмини ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои муҳоҷирони меҳнатӣ - шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷораҷӯӣ менамояд, дар байни муҳоҷирон дар дохил ва хориҷи кишвар қорҳои иттилоотӣ ва фаҳмондадиҳиро барои пешгирии аз шомилшавии онҳо ба сафи созмонҳои экстремистӣ ба роҳ меонад, фаъолияти ташкилотҳоро оид ба бақортаъминкунии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷи кишвар назорат мекунад, барои пешгирии ва барқарорсозии муҳоҷирати ғайриқонунӣ ҷорабиниҳоро татбиқ мекунад, масъалаҳои вобаста ба фаъолияти меҳнатии шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрвандро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим ва назорат мекунад ва инчунин дар ҳолати ошқор намудани вайронкунии қоидаҳои будубош аз ҷониби шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ба ҷавобгарӣ кашидани онҳо мавод таҳия қарда, ба маҳомоти дахлдори давлатӣ пешниҳод менамояд.

3. Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба воситаи ахбори омма бо мақсади роҳ наодани ташвиқу тарғиб ва дастгирии экстремизм ба риояи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон даъват менамоянд, фазои таҳаммулгарой ва ҳамдигарфаҳмиро дар байни шаҳрвандон, новобаста аз мансубияти иҷтимоӣ, наҷодӣ, миллӣ, маҳалгарой ва динӣ (мазҳабӣ) фароҳам меоранд, инчунин дар доираи вақолатҳои худ дар самти мазқур ҷораҳои дигар меандешанд.

4. Вазорати қорҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба экстремизм муносибатҳои ҳуқуқии байналмилалиро ба роҳ монда, дар якҷоягӣ бо субъектҳои ба экстремизм бевосита муқовиматкунанда ҷиҳати дар сатҳи байналмилалӣ ва ё аз тарафи давлатҳои

хориҷӣ экстремистӣ эътироф намудани ташкилотҳое, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон экстремистӣ эътироф шудаанд, чораҳои дахлдор меандешад.

5. Кумитаи ҳолатҳои фавқулода ва муҳофизати граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон чиҳати ошкор, огоҳонӣ, пешгирии ва рафъ намудани фаъолияти экстремистӣ иштирок менамояд.

6. Кумитаи қор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар байни занон тарзи ҳаёти солимро ташвиқ менамояд, омилҳои номатлуби экстремистиро миёни онҳо ва оила огоҳ ва пешгирии менамояд.

7. Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот чиҳати пешгирии намудани фаъолияти экстремистӣ дар ҳамкорӣ бо иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ чораҳо меандешанд, вазъи муҳити диниро дар маҳал меомӯзанд ва таҳлил мекунанд, чорабиниҳо ва корҳои тарғиботиро дар ҳудуди ба онҳо дахлдор ташкил менамоянд.

8. Судҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар муқовимат ба экстремизм бо тартиби пешбиниамудаи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни конститутсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи судҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва санадҳои дигари меъёрии ҳуқуқӣ иштирок менамоянд.

Савол: Дар бораи моддаҳои дахлдори Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба муқовимат ба терроризм ва экстремизм маълумот пешниҳод карда шавад.

Ҷавоб: Ҷиноятҳое, ки дорой хусусияти террористӣ доранд, дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 23 декабри соли 2021, №1808 «Дар бораи муқовимат ба терроризм» ва моддаҳои дахлдори боби 21 (Ҷиноятҳо ба муқобили амнияти ҷамъиятӣ), боби 28 (Ҷиноятҳо ба муқобили амнияти иттилоотӣ) ва боби 34 (Ҷиноятҳо ба муқобили сулҳу амнияти инсоният) Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шуда, барои содир намудани онҳо шахс ба ҷавобгариҳои ҷиноятӣ кашида мешавад.

Ҷиноятҳое, ки дар моддаҳои 179 (Терроризм), 179(1) (Ҷалб кардан барои содир намудани ҷиноятҳои хусусияти террористӣ дошта ё мусоидати дигар барои содир намудани онҳо), 179(2) (Маблағгузориҳои ҷиноятҳои хусусияти террористидошта), 179(3) (Даъвати оммавӣ барои содир намудани ҷиноятҳои хусусияти террористидошта ва (ё) сафедкунии оммавии фаъолияти террористӣ), 181 (Ҷасби гаравгон), 182 (Ҷасби бино, иншоот, воситаҳои иттилоот ва алоқа), 184 (Ғайриқонунӣ ҳай карда бурдан ё ғасби ҳавопаймо, киштӣ ё қатори роҳи оҳан), 184(1) (Ҷасб, вайрон кардан, содир намудани амалҳои зӯрварӣ дар платформаи стационари воқеи шелфи континенталӣ), 184(2) (Қирдорҳои қасдона ба муқобили бехатарии ҳавопаймо ё киштӣ), 184(3) (Ҳаракатҳои қасдона ба муқобили бехатарии фурудгоҳҳое, ки ба авиатсияи граждани хизмат мерасонанд), 184(4) (Интиқоли ғайриқонунии шахси содирнамудаи ҷинояти хусусияти террористидошта дар нақлиёт), 185 (Ташкили воҳидҳои мусаллаҳи ғайриқонунӣ), 193 (Муносибати ғайриқонунӣ бо маводи радиоактивӣ), 194 (Тасарруфи маводи радиоактивӣ), 194(1) (Истифодабарии ғайриқонунии мавод, воситаи радиоактивӣ ё объекти ядрой), 194(2) (Ҳаракатҳои қасдона

ба муқобили бехатарии дастгоҳи ядрой), 194(3) (Ғайриқонунӣ тайёр кардани воситаи таркандаи ядрой ё воситаи афканандаи радиатсия), 194(4) (Ҳамлу нақли ғайриқонунии моддаҳои тарканда, маводҳои радиоактивӣ, силоҳи биологӣ, химиявӣ ё ядрой дар ҳавопаймо, кишти ё нақлиёти хушкигард), 194(5) (Ғайриқонунӣ истифода бурдан ва ё партофтани моддаҳои тарканда, силоҳи биологӣ, химиявӣ ё ядрой, моддаҳои хатарнок ва зараррасон аз кишти ё платформаи стационарии воқеи шелфи континенталӣ), 310 (Таҷовуз ба ҳаёти арбоби давлатӣ ё ҷамъиятии Ҷумҳурии Тоҷикистон) ва 402 (Ҳамла ба шахсон ва муассисаҳои таҳти ҳимояи байналмилалӣ қарордошта) Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, ба ҷиноятҳои дорои хусусияти террористӣ дошта ва ҷиноятҳои, ки дар моддаҳои 307(1) (Даъвати оммавӣ барои амалӣ намудани фаъолияти экстремистӣ (ифротгарой) ва сафедкунии оммавии экстремизм), 307(2) (Ташкили иттиҳоди экстремистӣ (ифротгарой)), 307(3) (Ташкили фаъолияти ташкилоти экстремистӣ (ифротгарой)) ва 307(4) (Ташкили таълим ё гурӯҳи таълимии хусусияти динии экстремистидошта) Кодекси мазкур пешбинӣ шудаанд, ба ҷиноятҳои дорои хусусияти экстремистӣ дошта мансуб мебошанд.

Мувофиқи моддаи 179 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои терроризм, яъне содир намудани таркиш, сӯхтор, тирпарронӣ аз силоҳи оташфишон ё дигар кирдоре, ки боиси хавфи марги одамон, расонидани зарари ҷиддӣ ба молу мулк ё ба миён омадани оқибатҳои дигари барои ҷамъият хавфнок мегардад, агар ин кирдор бо мақсади ҳалалдор сохтани амнияти ҷамъиятӣ, фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва сохторҳои низомӣ, тарсонидани аҳолӣ ё расонидани таъсир ҷиҳати аз ҷониби мақомоти ҳокимият қабул намудани қарор, инчунин таҳдиди анҷом додани кирдорҳои зикршуда бо ҳамин мақсадҳо,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз панҷ то даҳ сол ҷазо дода мешавад.

Ҳамин кирдор, агар:

- а) аз ҷониби гурӯҳи шахсон бо маслиҳати пешакӣ;
- б) такроран содир шуда бошад;
- в) аз ҳиссиёти бадбинӣ ё хусумати миллӣ, нажодӣ, маҳалгарой ё динӣ;
- г) аз ҷониби хизматчиҳои ҳарбӣ;
- д) аз ҷониби шахси мансабдор бо истафода аз мақоми хизматӣ;
- е) дар ҳолати ретсидиви хавфнок содир шуда бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз ҳашт то понздаҳ сол ҷазо дода мешавад.

Кирдори пешбиниамудаи қисмҳои якум, дуҷуми ҳамин модда, агар он:

- а) аз ҷонибии гурӯҳи муташаккил;
- б) дар алоқамандӣ бо таҳдиди истифодаи силоҳи қатли ом, маводи радиоактивӣ ё иҷрои дигар кирдоре, ки ба ҳалокати оммавии одамон оварда мерасонад;

- в) дар ҳолати ретсидиви махсусан хавфнок содир шуда бошад;

- г) аз безаҳтиётӣ боиси марги инсон ё ин ки дигар оқибатҳои вазнин гардида бошад,

бо маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз понздаҳ то бисту панҷ сол ё чазои қатл ё якумра аз озодӣ маҳрум сохтан чазо дода мешавад.

Шахсе, ки дар омода сохтани кирдори терористӣ иштирок дорад, агар мақомоти давлатиро сари вақт огоҳ созад ё бо роҳи дигар содир гаштани кирдори терористиро пешгирӣ кунад ва агар дар ҳаракатҳои ин шахс дигар таркиби ҷиноят мавҷуд набошад, аз ҷавобгарии ҷиноятӣ озод карда мешавад.

Савол: Дар бораи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи озодии вичдон ва иттиҳодияҳои динӣ» маълумот пешниҳод карда шавад.

Ҷавоб: Қонуни мазкур 26 март соли 2009, №489 бо эътироф ва тасдиқи ҳуқуқи ҳар кас ба озодии вичдон ва озодии пайравӣ ба дин, инчунин баробарии ҳама дар назди қонун новобаста аз муносибат ба дин ва эътиқод, дар асоси он ки Ҷумҳурии Тоҷикистон давлати дунявӣ аст, бо арзи эҳтиром ва таҳаммул ба тамоми дину мазҳабҳо, бо эътирофи нақши махсуси мазҳаби ҳанафӣи дини ислом дар инкишофи фарҳанги миллӣ ва ҳаёти маънавии халқи Тоҷикистон қабул карда шуда, муносибатҳои оид ба ҳуқуқи инсон ба озодии вичдон ва озодии пайравӣ ба дин, муносибатҳои ҷамъиятиро байни давлат ва иттиҳодияҳои динӣ, инчунин вазъи ҳуқуқии иттиҳодияҳои диниро танзим менамояд.

Қонуни мазкур аз 8 боб, аз ҷумла боби 1 - «Муқаррароти умумӣ», боби 2 - «Давлат ва иттиҳодияҳои динӣ», боби 3 - «Иттиҳадияҳои динӣ», боби 4 - «Бақайдгирии давлатии иттиҳодияҳои динӣ», боби 5 - «Ҳуқуқ ва уҳдадорихои иттиҳодияҳои динӣ», боби 6 - «Моликияти иттиҳодияҳои динӣ ва фаъолияти менатӣ дар онҳо», боби 7 - «Назорати фаъолияти иттиҳодияҳои динӣ», боби 8 - «Муқаррароти хотимаӣ» ва дар маҷмӯъ аз 36 модда иборат мебошад.

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои «озодии вичдон», «озодии пайравӣ ба дин» ва «иттиҳодияҳои динӣ», инчунин ҳуқуқ ба озодии вичдон ва озодии пайравӣ ба дин, муносибати давлат ва иттиҳодияҳои динӣ, ҳуқуқи уҳдадорихои иттиҳодияҳои динӣ муайян карда шуда, доираи салоҳияти мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба дин муқаррар гардидааст.

Бо мақсади ба танзим даровардани маъалаҳои мазкур мувофиқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 май соли 2010, №226 «Дар бораи Кумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон» Кумитаи дин, танзими анъана ва ҷашну маросими назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шуда, барои татбиқ ва риояи талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 март соли 2009, №489 «Дар бораи озодии вичдон ва иттиҳодияҳои динӣ» он ҳамчун мақоми ваколатдори давлатӣ муқаррар карда шудааст.

Ваколатҳои зерини мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба дин дар моддаи 6 Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд:

-сиёсати давлатро оид ба таъмини ҳуқуқ ба озодии вичдон ва озодии пайравӣ ба дин амалӣ менамояд ва муносибати онро бо иттиҳодияҳои динӣ ҳамоҳанг месозад;

-омӯзиш ва таҳлили фаъолияти иттиҳодияҳои динии дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалкунандаро анҷом медиҳад;

-дар доираи салоҳияти худ қорҳои иттилоотию таблиғотӣ анҷом медиҳад;

-оид ба таъмини ҳуқуқи шаҳрвандон ба озодии вичдон ва озодии пайравӣ ба дин қорҳои фаҳмондадихӣ мебарад;

-барои такмили қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба озодии вичдон ва озодии пайравӣ ба дин пешниҳодҳо таҳия мекунад;

-фаъолияти иттиҳодияҳои диниро оид ба иҷрои маросими динӣ назорат мекунад;

-дар доираи салоҳияти худ санадҳои меъёрии ҳуқуқиро вобаста ба татбиқи сиёсати давлатӣ оид ба озодии вичдон ва иттиҳодияҳои динӣ таҳия ва қабул менамояд;

-қайди давлатӣ ва баҳисобгирии иттиҳодияҳои диниро анҷом медиҳад;

-масъалаҳои марбут ба салоҳияташро шарҳу тавзеҳ медиҳад ва салоҳиятҳои дигареро, ки Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд, амалӣ мекунад.

Савол: Дар бораи шаклҳои иттиҳодияҳои динӣ ва вазъи ҳуқуқии онҳо маълумот пешниҳод карда шавад.

Ҷавоб: Мувофиқи моддаи 10 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 март соли 2009, №489 «Дар бораи озодии вичдон ва иттиҳодияҳои динӣ» иттиҳодияҳои динӣ дар шаклҳои ҷамоаи динӣ ва ташкилоти динӣ ташкил карда шуда, фаъолият менамоянд.

Ҷамоаи динӣ - иттиҳоди ихтиёрӣ ва мустақили шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, бо мақсади якҷоя анҷом додани ибодат ва қонеъ гардонидани дигар эҳтиёҷоти динӣ ташкил карда мешавад.

Шаклҳои ҷамоаи динӣ - масҷиди ҷомеъ, масҷиди панҷвақта, ҷамоатхона, ибодатгоҳ, зиёратгоҳ ва дигар шаклҳои, ки ба қонунгузорӣ муҳолиф нестанд.

Ҷамоаи динӣ дар асоси низомномаи худ, ки аз қайди баҳисобгирии мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба дин гузаронида мешавад, бе ташкили шахси ҳуқуқӣ фаъолият менамояд.

Ташкилоти динӣ - иттиҳоди ихтиёрӣ ва мустақили шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо мақсади якҷоя анҷом додани ибодат, таълими динӣ ва паҳн кардани эътиқоди динӣ ташкил карда шудааст.

Шаклҳои ташкилоти динӣ - маркази динии ҷумҳуриявӣ, масҷиди ҷомеи марказӣ, ҷамоатхонаи марказӣ, муассисаи таълими динӣ, калисо, кунӣшт ва дигар шаклҳои, ки бо қонунгузорӣ муҳолиф нестанд.

Ташкилоти динӣ шахси ҳуқуқӣ буда, дар асоси оинномаи худ, ки бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи озодии вичдон ва иттиҳодияҳои динӣ» ба қайд гирифта шудааст, амал мекунад.

Мувофиқи қисми 3 моддаи 9 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 март соли 2009, №489 «Дар бораи озодии вичдон ва иттиҳодияҳои динӣ»

шахсони мансабдори давлатӣ ва хизматчиёни давлатӣ, роҳбарон ва аъзои ҳизбҳои сиёсӣ муассис ва корманди иттиҳодияи динӣ шуда наметавонанд.

Тибқи қисми 4 моддаи 9 Қонуни мазкур таъсис додани иттиҳодияҳои динӣ дар мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти дигари давлатӣ, ташкилоту муассисаҳои давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, муассисаҳои таълимӣ ва қисмҳои ҳарбӣ манъ мебошад.

Савол: Дар бораи Концепсияи сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи дин маълумот пешниҳод карда шавад.

Ҷавоб: Концепсияи сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи дин бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 4 апрели соли 2018, №1042 тасдиқ карда шудааст.

Ҳадафи асосии Концепсия муқаррар намудани дурнамои дарозмуҳлат чӣхати ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои динии инсон ва шаҳрванд, рушди пояҳои давлати дунявӣ, густариши таҳаммулпазирӣ ва эҳтиром ба тамоми дину мазҳабҳо, таъмини амният ва ҳамдигарфаҳмиву ризоият дар фазои динии кишвар мебошад.

Ҳамчунин, Концепсияи мазкур вазъи кунунии сиёсати давлатӣ, мақсад ва вазифаҳои асосии сиёсати давлатӣ, заминаҳои ташаккули сиёсати давлатӣ дар соҳаи дин, муносибати давлат ва иттиҳодияҳои динӣ, шаклгирии тафаккур ва таълими динӣ, нақши иттиҳодияҳои динӣ дар пешгирии экстремизм ва муносибати давлат бо омили динӣ дар сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистонро муайян намуда, ба пешгирии зухуроти номатлуби экстремизм ва ифротгароӣ мусоидат менамояд.